

היליון מס' 167

כניסת שבת:
ירושלים: 16:16
ת"א: 16:32
חיפה: 16:21
באר-שבע: 16:36

יציאת שבת:
ירושלים: 17:34
ת"א: 17:35
חיפה: 17:33
באר-שבע: 17:37

יריית פתיחה / אישי פרי

1. שבת של דיזנגוף..

"ל-ה--תענג ב-ת--ע--נוגים--" משוררים ילדי-החמד בבתיים ודומה שהרחוב אף-הוא משורר שירה..

ויותר מזה, כה יפה היא בעיניי שבתם של עמלי-הכפיים. תראו אותם; רכונים המה עמוק בספר שלפניהם, או בעלון לפרשה, ופניהם - החומריות דרך-כלל - מפיקות רק רוח. בעיני דומה, שמצויים הם בטריטוריה רוחנית של ממש. עולם עילאי ונשגב משלהם.

כדאי שתבינו, אחיי היהודים: שבת, איננה רק עצירה של מפלט מהחיים הסואנים והמטורפים לשם מנוחה. לא תמצא היא מנוחה אמיתית בבילוי נעים בגנים הלאומיים.

לשבת אמירה רוחנית צלולה. כל כולה רוח. בספרות החרדית קוראים לזה: "השבת פורסת כנפיה על היקום". השבת, היא כאן, לידך.

לא-פלא, אחים, שהשבת מקבלת דמות של "כלה" - אשר עם ישראל נישא לה. מהות הכלולות הזו היא הייחוד האבסולוטי וקשירת הקשר המוחלט עם הבורא. כעת, אין דבר בעולם. מאום לא.

"לא יסעו כאן האוטומובילים בשבת", הכריז הצהיר ראש העיר הראשון לעיר העברית הראשונה, מאיר דיזנגוף, בשעתו. האם זו סיבה למסיבה? לא בטוח. ואסביר:

בפרשת השבוע, מספרת לנו התורה על מטעמי המן - מהם ניזונו בני ישראל החיים במדבר. מטרתם - כך לפי התורה - כדי ללמוד מכך את קדושת השבת, הנלמדת מן המציאות שהמן יורד בשישי במנה כפולה.

צו השבת, מדגיש רבי זלמן סורוצקין, מהמנהיגים החרדים הבולטים בעידן קום המדינה, איננו רק צו סוציאלי. הוא צו על מנוחה של קדושה. הוי-אומר: לא יהין איש לחלל שבת באמצעות ביצוע כל פעולה ומלאכה אסורה. ברצוני לחדד זאת:

בני ברק של שבת, היא האהודה עליי. שכן, צלילי הזמירות נשמעים מכל בית ראשון. זוהי הרמוניה נהדרת של נעימות שמכניסות אותך לשאון אחר - שמנותק מכל ריח של חול חומרי ואפרורי.

השבוע בגליון:

4

יזומה מהפכנית:
"מנהלה לזהות
יהודית"

תודה לנהג מקו 72

3
2

התפילה - הבית
הטבעי!

דבר ראש הממשלה
לשעבר

3
5

הגליון יוצא לאור על-ידי
מכון "בלבבי" - יהדות
מלב אל לב

גליון "פרשניית השבוע" - לאנשים שחושבים קצת יותר.

עורך ראשי: אישי פרי ומשפחתו. יועץ תוכן: יצחק העברי. לקבלת הגליון - מייל המערכת:
abyisrael@gmail.com פלא: 0504116867. לפרסומות והנצחות פנה לפל: 0527697719

יריית פתיחה / אבישי פרי (המשך)

משכך - לשבת אף ניחוח יש: "אף לגופו עונג העליון וזיו האהבה והיראה נמשכות, ולא עוד אלא שגם במאכלי שבת טעם השבת נמשך וחיך הבשרי מרגישו. תבלין אחד יש לנו ושבת שמו". (ספר "חובת התלמידים" מאמר ג').

שמא ואולי, זוהי טיבה של "מתנה גנוזה", שהעניק לנו הבורא בדמותה של האחרונה. (תלמוד ביצה טז, א). יש בה במתנה הלזו אור עליון צח. כזה שאין לו מילים.

השבת הישראלית נוסח דיזנגוף איננה אלא שבת פולקלורית. היא חיקוי עצוב לשבת היהודית המקורית.

המן מביא בכנפיו את מסרה של קדושת השבת. שכן, הוא מבטא את הצורך לחיות - במובן הפשוט ביותר מכל האלוקים. בלי המן - לבטח יודעים אתם - לא היה לעם ישראל מזון ומחיה.

המן מבטא את התלות המוחלטת של היהודי באלוקיו. כמו בשבת.

וחכו עוד רגע. יש לזה המשך.

רעיון דומה, הנושק לאמור לעיל:

כאשר חוזים בני ישראל בצרמוניה של החיל המצרי אץ-רץ לעברם, הם נבעתים ונאחזים מורא ובעתה. "ויצעקו אל ה'", מעיד הכתוב (שמות יד, י). וברש"י הוסיף: "תפסו אומנות אבותם". ועלינו לחתור ולהבין: מדוע התפילה ל"אומנות" תיחשב, ומה פשרה של זו?

פירושו של דבר כך-הוא: התפילה - כך נכתב כאן בעבר לא-אחת - איננה רק אמצעי להשגת המשאלה הנצרכת - היא אידיאל של ממש. הוי-אומר: יגונו של האדם הגיע אליו בכדי שיעתיר בתפילה לריבונו ויחוש קרבה אליו.

זוהי בעצם "אומנות" התפילה. היא הבית הטבעי של היהודי. ולא רק בשעה שהצרה נוקשת בדלתו.

התפילה - היא התזכורת מהו החמצן שלך, יהודי!

כאשר בני ישראל עומדים לנוכח רגעי דרמה מעוררי-פאניקה, באין להם כל עצה ויעץ לחילוץ, אין דרך אחרת מלבד החיבור לאלוקים דרך התפילה.

וזו-תבינו - לא באה בשל כורח-שעה. היא רק מזכירה ליהודי את מקום האלוקים בלב חייו הטרופים. מכה על קדקודו ומחנכתו, לאן עיניו נשואות - לשמים.

בעניין "אי עביד לא מהני"

כלל כללו חז"ל: כל שאמרה התורה לא תעשה - כל שעשית, לא חלה הפעולה כל ועיקר. (תמורה ד, ב). למעשה, הדבר תלוי במחלוקת בין אביי ורבא בתלמוד שם, אלא שההכרעה ההלכתית נוטה לדעתו של רבא - הנזכרת לעיל.

ויש לתמוה: בתלמוד (בכורות ב, א) שנינו: למרות שאין האדם רשאי למכור בהמתו לגוי - משום שמפקיעה ממצוות הבכורה שחייב להפרישה למקדש וכן לא תשבות בשבת בעתיד, הרי שעדיין פטור הוא מחובת הבכורה שבה. ויש להבין: אם אינו רשאי לחולל מכירה זו - האיך תחול כדי שזו אכן תועיל לפטרה מן הבכורה?

אלא, שלמעשה תמיהה זו אינה, שכן כאן מדובר באיסור שחכמים חקקו, ואין כאן איסור תורה. אלא, שכונדע, לדעתו של הרידב"ז, כלל זה נאמר גם כלפי איסור של חכמים.

ונראה לומר בדרך מקורית: אין האיסור כאן בעצם מעשה המכירה - אלא בתוצאה שלה: הפקעה ממצוות הבכורה והשבת. משום-כך, אין תהא זו נשללת מחלות. ואין אפוא הקש בין שמיטה להר-סיני.

שונה הוא הדבר סוגיית תמורה האסורה מן המקרא "ולא ימירונו", אשר זו עצמה אסורה, וחלותה נדונה בגמרא.

(ראו עוד ב'הגהות וחיידושים' גמרא ביצה כ, ב, שם דנו בנושא עוד).

תמונה אחת...

יו"ר מכון "בלבבי - יהדות מלב אל לב", השבוע במעונו של גדול המקובלים, רבי דוד בצרי. פלאש 90.

אל תדון את האדם - עד שתגיע למקומו!

משום-מה ישנה תופעה חריגה שפשתה בקרב הציבור: אי-עמידה ביעדים של אדם (כמו פוליטיקאי), נחשבת כאסון. אסור לשכוח, שגם אילו היינו עומדים במקומו והיינו נתקלים בסבך החסמים הביורוקרטיים והאחרים, לא בטוח שהיינו שורדים.

דומה, שאנו דורשים מאישי-ציבור להיות מלאכים. לא לפספס דבר.

אסור לשכוח, שאלו הם בני-אדם בדיוק כמונו וגם להם יש מוגבלויות ושגיאות טבעיות.

צדק, אוי כמה שצדק, ראש הממשלה לשעבר שרון שהפטיר: "מה שרואים משם - לא רואים מכאן!". כמה שנכוחה היא האמירה הזו. כמה שצולבת.

למשרבט-טורים אין כל בעיה לרטון ללא-הרף. הוא הרי מתאהב במלאכת הרטינה ושש עליה כמוצא שלל רב. שיערב לו.

החכמה היא דווקא להימצא בשדה העשייה ולהצליח בחיי המעשה!

לתשומת-לב המתמרמרים על תפקוד העיריות בימי שלג.

נקודה טובה.

הנהג המרגיע

13:22, יום שלישי ו' שבט תשע"ד. קו 72, רמות בואכה גאולה, ירושלים.

ילד גועה בבכי מר עולה לאוטובוס, אוחז ביד אמו. מתברר, לאחר מבדק קל, כי הוא בדרך לטיפול שיניים - טראומה בעולם של ילדים.

הנהג, אורי קנוז, לא מצליח לעמוד מנגד: "ילד, אל תבכה", הוא מרגיע את זאטוט בן ה-6. "גם הילד שלי פחד מאוד לפני שהוא עבר טיפולי שיניים, אך אין ממנה לחשוש. הרופא רק רוצה שיהיה לך יותר טוב. שלא יכאב לך...", הוא מרגיע את הילד הבוכה. כך זה נמשך דקות תמימות עד שחדל הילד מבכיו. הנהג אפוא הפך לפסיכולוג לשעה.

"אם אני יכול לעשות טוב לנוסעים, ודאי אעשה זאת", מסביר לי אורי לאחר-מעשה בפשטות אצילית. "אני ממש לא אוהב השיפה ותהודה, אבל אם רצית לכתוב, שמי הוא אורי".

ריגשתני אורי, ריגשתני!

תעודת זהות יהודית

אור בקצה המנהרה: האם לא ירחק היום וכל ישראלי יוכל להיפגש עם המצע היהודי הבסיסי? אם לפי המהלך המהפכני שמוביל המשרד לשירותי דת, דומה שהתשובה היא בהחלט חיובית * כל הפרטים

"עם אישור הממשלה, החל המשרד לשירותי דת לפעול לשם הקמת מנהלה לזהות יהודית. המנהלה (ולא "מנהלת") תפעל ותקדם פרויקטים שונים בציבורים שונים לשם הטמעת וחיזוק הזהות היהודית". כך מדווח האתר של המשרד לשירותי דת.

ומה בדיוק מחכה לנו במיזם המסקרן? הנה: "יעדי המנהלה הם בניית תשתית ארגונית שתאפשר לכל ישראלי להיפגש עם מקורות המורשת היהודית באופן נגיש, מעניין ומשמעותי, הקמת תשתית ארגונית למפעלים חינוכיים וקהילתיים שיעסקו ביצירת מפגש משמעותי של הציבור הרחב עם המורשת והמסורת, פיתוח וטיפול חשיבה מנהיגותית בקרב גופים ציבוריים ופרטיים על בסיס עקרונות המורשת והתרבות הישראלית, וכן העלאת נושא הזהות היהודית לשיח ציבורי. בין הפרויקטים: מיזם בר-מצווה, פעילות באוניברסיטאות ובקמפוסים, הכשרת מדריכים לזהות יהודית ועוד".

לפי הדיווח, סגן השר הרב אלי בן דהן מסר: "אני מברך על הקמתה של המנהלה ומקווה כי היא תהווה כלי להנגשת שירותי הדת והמסורת היהודית לכלל הציבור הישראלי".

המנהלה תפעל כחלק מהמשרד לשירותי דת ולא כיחידת סמך. למנהלה יתוקצב סכום שנתי לפעילות וכן, לתמיכות בפעילות קיימת. וגם מנכ"ל המשרד לשירותי דת אלחנן גלט מסכם: "אנו עמלים כעת לצד בניית התוכן ומרכיבי המנהלה על אישור התקציבים, תוכניות עבודה מוגדרות וכן, ייעוד כ"א לטובת המנהלה".

אז היכן התכנית הגרנדיוזית הזו עומדת כעת? יצאנו לבדוק.

"אתה יכול להקליט אותי", אומר דניאל בר, דובר המשרד לשירותי דת ל"פרש {י}ת השבוע' בנחרצות. "מדובר ברעיון שכרגע הינו ממש ערטילאי. תקציבו אומנם שמור בצד, אך אין עוד שום תכנית ברורה על יעדי", מצנן בר את התלהבותנו.

תוכל לנקוב בתאריך מוערך באשר לכניסה לפעילות בפועל?

"במשרד מעריכים שמדובר בחודשיים ימים, עד שהעניינים יקבלו קו ברור, אך לדעתי זה לא יספיק לנו. מדובר בתאריך מאוחר מזה".

מכון "בלבבי - יהדות מלב אל לב", יצוין, יבקש לשתף פעולה בתחום ההסברה היהודית עם המשרד לשירותי דת, כפי שכבר פועל בשנים האחרונות אינטנסיבית. "מפגש עם המסורת", הבהירו במכון, "חייב לבוא עם לב. אחרת, הוא נטול אפקט ואף משיג לעיתים תוצאה הפוכה, חלילה".

א. ח. אור / תגובה

איש-העט וחבר המערכת קרא את "יריית הפתיחה" שעסקה בנושא גיוס בני הישיבות, והוא ביקש להגיב. להלן התגובה

קראתי את המאמר המרתק והמחכים שבו כתבת - בין היתר:

"טשטוש הרעיונות והאידיאולוגיות, לא-בא אלא להביא להעלמה איטית וקצבית, של הקהל היהודי שומר המסורת בת-האלפיים. הוא בא להעצים את המרחב הרעיוני-קולקטיבי, תוך ניכור ישיר ועקיף לייחודיות העתיקה של עמנו כנאמן למסורת-אבות אהובה.

"מי שמאבחן את המתרחש במדינתנו כלפי העם היהודי-דתי, מבחין בצורה הצלולה ביותר כי ניצבת כאן מגמה עלובה ומאוד צלולה של השתקת שאון ערכי בית המדרש, בדרך מאוד מכובסת: ניסיון להעמיד רעיונות ישראליים במרכז, תוך הפיכתם ל"פרה קדושה" ולחזות-הכל.

"כמה עצוב לי, שאנשים חכמים לא קולטים תכסיסים שקופים. כמה כואב, שאנשים לא יודעים ל"קרוז" מילים בלתי-כתובות.

"התום הישראלי הזה, המאפיין לא-אחדים בקהלנו, מחייב מהפכה מחשבתית נחוצה..."

חושבני שאכן כן קיים כאן תכסיס להריסת החרדיות, אולם עדיין יש להבחין, האם כל מי שבעד שילוב חרדים בצבא אכן כל רצונו הוא להכחיד את החרדיות, ושמירת המצוות?

הרי אין דינם של חברי כנסת בעלי אג'נדת שיוון בנטל שווים; מכיוון שהרי אין דעתם של בעלי השקפת מפלגת 'התנועה' ו'שינוי' כאנשי 'הבית היהודי', ומתוך שפניהם שונות אף דעותיהם שונות!

ומעתה, מכיוון שצבא ועבודה הם צרכי שעה הכרחיים, כפי שכתבת, אם כן מדוע שהחרדים לא ישרתו בה, שכן הלא שרות צבאי לאו דווקא מחייב להעמידו דווקא במרכז האידיאולוגיה?

תגובת הכותב: המאמר כוון כמובן לאישים הפוליטיים שאכן שמו בראש מעייניהם את נושא גיוס בני הישיבות בראש סדר העדיפויות - בצורה המעוררת תיעוב ושנאה, כמו גם לשותפיהם הנלהבים. הדברים אפוא מדברים בעד עצמם..

התפנה

מרצה מבוקש לשיעור בפרשת השבוע בראי האקטואליה, מידי סופ"ש באזור ירושלים

לפרטים, פנו לפלא': 0504195535